

Statenbrief

Informatie

Datum

5 maart 2025

Zaaknummer

2025-002555

Inlichtingen bij

Provincieloket

026 359 99 99

post@gelderland.nl

Blad

1 van 5

Onderwerp

Plan van aanpak/kaderstelling zonering stikstof

Beleidsprogramma**Ambitie**

- Alle

Portefeuillehouder

Ans Mol-van de Camp

1 Kern van deze Statenbrief

Graag informeren wij uw Staten over ons besluit van 4 maart 2025 om rondom de stikstofgevoelige habitats in de Natura 2000 gebieden Veluwe, Landgoederen Brummen, Willinks Weust, Bekendelle en Wooldse Veen een stikstofemissie-arme zone van 500m in te stellen en deze de komende maanden nader uit te werken in de Omgevingsverordening. Bij de behandeling van de Versnellingsaanpak Stikstof (PS2024-1012) hebben wij die zonering aangekondigd en met u besproken.

2 Waarom ontvangt u deze Statenbrief?

Het college heeft besloten de nadere uitwerking van de zonering in gang te zetten en daarvoor het vertrekpunt beschreven. We willen uw Staten graag vanaf de start meenemen in deze plannen. Daarover zal de komende tijd intensief gecommuniceerd worden met alle betrokkenen. We informeren u graag aan de hand van deze Statenbrief en betrekken u actief bij het vervolgproces.

3 Hoe bent u eerder betrokken?

Bij de behandeling van de Versnellingsaanpak (PS2024-1055) op 29 januari en 5 februari jl. is het idee om zonering voor stikstof uit te werken met u besproken. Het besluit dat ons college nu heeft genomen is de formele bekrachtiging en daarmee de aftrap voor de verdere invulling van zonering in samenspraak met de betrokken gebieden en partners.

4 Samenvatting

De kern van het voorstel is:

- Het gaat om een zone van 500 meter rondom de stikstofgevoelige habitats in de Natura 2000-gebieden Veluwe, Landgoederen Brummen, Bekendelle, Wooldse Veen en Willinks Weust.
- We willen de uitstoot in de zone rond de Veluwe beperken met 60-70%. Dat is nu nog bewust een bandbreedte. De exacte doelstellingen werken we de komende maanden uit.
- We stellen de doelen in absolute getallen en niet in percentages die gelden voor iedereen, met duidelijke afspraken over wat het referentiepunt is. Dat beschermt ondernemers die al grote stappen hebben gezet en biedt ruimte om lokaal of regionaal maatwerk te leveren.
- In de uitwerking zal in de eerste weken van het vervolgproces de knoop worden doorgenhakt of de doelen per bedrijf of per gebied worden vastgelegd en of dat gebeurt met doelen ten opzichte van een referentiejaar of in absolute emissiedoelen per bedrijf, zodat voor ondernemers helder is wanneer het goed genoeg is.
- In Winterswijk is voor het behalen van de instandhoudingsdoelen naast stikstof de connectiviteit en hydrologisch herstel onderdeel van de invulling van de zonering. Doel voor de uitwerking is om al in april, vroeg in de uitwerking, helderheid over wat wel kan en wat niet.
- De stikstofaanpak per activiteit is gebaseerd op doelsturing: sectoren gaan zelf aan de slag met maatregelen om hun uitstoot te verlagen.
- Nieuwe activiteiten die stikstof uitstoten willen we in principe niet in de zone. Als vanwege maatschappelijk belang uitzonderingen nodig zijn dan moet de uitstoot in de zone met de best beschikbare technieken gebeuren en per saldo omlaag gaan. Alle sectoren dragen bij.
- Voor bestaande activiteiten in de zone moet de norm uiterlijk in 2035 zijn behaald.
- Voor bestaande activiteiten hebben we in ieder geval tot 2030 allerlei flankerende maatregelen om in de gewenste richting te kunnen ontwikkelen.
- Naast zonering moet ook via natuurbeheer extra gewerkt worden aan het behalen van de instandhoudingsdoelen voor de Natura 2000-gebieden.
- In de uitwerking geven we extra aandacht aan de ligging van stikstofgevoelige soorten natuur (habitats) in relatie tot bestaande en geplande ontwikkelingen. Dit moeten we verder uitwerken, bijvoorbeeld in de exacte begrenzing van de zonering of met een hardheidsclausule (daarmee kunnen we afwijken van de regels als die onbedoelde gevolgen hebben).
- De aanpak van de zone is ook van toepassing op bedrijven die in Natura 2000 gebied liggen.
- We doen een beroep op het Rijk voor generieke stikstofmaatregelen, bijvoorbeeld door verduurzaming van de binnenvaart en andere maatregelen om de uitstoot van NOx te verminderen en de stikstofdeken te verkleinen.

In de bijlage bij deze Statenbrief lichten we de inhoudelijke elementen van de zonering toe die we de komende maanden verder uitwerken. Daar leest u ook meer over de flankerende maatregelen om de gewenste ontwikkeling te ondersteunen.

5 Informatie

Het is op dit moment moeilijk om vergunningen te verlenen voor activiteiten die leiden tot stikstofdepositie op de stikstofgevoelige Gelderse Natura 2000-gebieden. In deze

gebieden is de kwaliteit van de natuur onvoldoende om nieuwe activiteiten toe te staan. Dit levert grote onzekerheid op voor bedrijven in Gelderland. Om deze onzekerheid weg te nemen, nemen we maatregelen om de situatie te verbeteren in de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden die in slechte staat verkeren. Daar dragen alle sectoren aan bij.

We kiezen voor zonering om gebiedsgericht te werken aan natuurherstel van stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. En om de provinciale middelen voor dit doel effectief te gebruiken.

Hiermee wordt de kwaliteit van natuurgebieden versterkt en minder kwetsbaar voor hoge depositiewaarden van stikstof. Dit moet uiteindelijk zichtbaar worden in de natuurdoelanalyses.

Een natuurdoelanalyse laat zien wat de huidige toestand is van een Natura 2000-gebied en of er extra maatregelen nodig zijn om de natuur te behouden en waar nodig te verbeteren.

Ons college wijst nu zones aan rondom de meest stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden op de Veluwe en in Winterswijk en geeft de bestuursopdracht om die zonering uit te werken in de provinciale Omgevingsverordening tegelijk met flankerende maatregelen.

Waarom zonering?

Het juridisch vastleggen van een ruimtelijke zonering is een geborgde maatregel die in relatief korte tijd kan worden ingevoerd en zicht geeft op concreet resultaat. De vergunningverlening zit nu vast, dus een oplossing is zo snel mogelijk nodig. Snelheid is ook nodig met het oog op het voorkomen van handhaving bij PAS-melders.

Daar komt bij dat dicht bij de bron de neerslag van stikstof gemiddeld het hoogst is. Binnen een afstand van 500 meter van de bron slaat ongeveer 5% van de ammoniak en 2,5% van de stikstofoxiden neer ([RIVM](#)). Alle sectoren dragen bij aan de stikstofdepositie (**Fout! De hyperlinkverwijzing is ongeldig.**), dus worden alle sectoren in de zone betrokken.

Ter illustratie: uit onderzoek blijkt dat 9% van de ammoniakuitstoot van de Gelderse landbouw uit de zone van 500 meter om Natura 2000-gebieden komt (landbouw in de Natura 2000-gebieden meegeteld). Deze 9% leidt tot 17% van de neerslag in Natura 2000-gebieden die wordt veroorzaakt door de Gelderse landbouw (Gies, 2021). Maatregelen dicht bij Natura 2000-gebieden zijn dus effectiever: als je hier zorgt voor lagere uitstoot dan vermindert de neerslag op de natuur het meest. Ditzelfde patroon zien we bij de depositie van NOx, dat met name vanuit mobiliteit en de industrie komt, hoewel het gaat om een kleiner percentage.

Breed pakket aan geborgde maatregelen

Zonering is niet de oplossing voor alles, maar een belangrijke stap vooruit. De zonering is uiteindelijk onderdeel van een breder pakket met geborgde maatregelen. Geborgd wil zeggen dat zeker is dat ze zorgen voor een daling van de stikstofuitstoot en -neerslag op stikstofgevoelige natuur. Om dit bredere pakket te maken, heeft uw college eerder de Versnellingsaanpak Stikstof vastgesteld en met Provinciale Staten besproken. Dit is een gefaseerde aanpak waar doelsturing en innovaties onderdeel van uitmaken. Tegelijk met het uitwerken van de zonering worden de generieke maatregelen concreet uitgewerkt zodat dit ook bij de verdere besluitvorming betrokken kan worden. Dit kunnen we als provincie niet alleen en vergt generieke maatregelen door het Rijk om de stikstofdeken te verminderen.

6 Duurzaamheid

De nadruk ligt op het verminderen van stikstofuitstoot en natuurherstel. Andere duurzaamheidsaspecten zijn daaraan ondergeschikt.

7 Planning en control

De keuze voor zonering om de uitstoot van stikstof te verminderen, heeft financiële gevolgen:

- Bedrijven worden beperkt in hun bedrijfsvoering en moeten hiervoor mogelijk worden gecompenseerd.
- Ons college wil bedrijven ondersteunen om te kunnen voldoen aan de extra eisen en om te helpen de benodigde stappen te zetten.

De verwachting is dat als de termijn waarop bedrijven te maken krijgen met aanvullende eisen lang genoeg is, de compensatie beperkt kan worden. De termijn van 2035 is hierop gebaseerd.

Om bedrijven te kunnen ondersteunen om aan de extra eisen te voldoen, kijken we eerst naar financiële middelen die nu al beschikbaar zijn voor Gelderse Maatregelen Stikstof of andere subsidies voor bedrijven en sectoren die passen bij de doelen. Door de al beschikbare middelen met voorrang te gebruiken in de zones, wordt de provinciale financiële inzet effectiever.

De verwachting is dat er extra geld nodig is, bijvoorbeeld voor een opkoopregeling van agrarische bedrijven. Dit werken we uit en wordt onderdeel van een voorstel aan Provinciale Staten.

Daarnaast zijn we in gesprek met het Rijk om de beschikbare bijdragen om stikstofuitstoot te verminderen vooral in de zones te gebruiken. Mogelijk moet daarvoor geschoven worden tussen verschillende goedgekeurde maatregelen waarvoor we specifieke uitkeringen (SPUKs) hebben ontvangen. Ook kijken we naar de plannen van de ministeriële commissie Economie en Natuurherstel en wat er kan met andere rijksbudgetten, zoals voor agrarisch natuurbeheer, en hoe we die in ieder geval in de zonering goed kunnen inzetten.

8 Participatie en communicatie

Om uw Staten te informeren is deze Statenbrief opgesteld. De overige communicatie verloopt via de provinciale website, fysieke en digitale informatiebijeenkomsten in maart en via bestaande contacten en netwerken. We starten een formeel participatietraject dat past bij de totstandkoming van een Omgevingsverordening onder de Omgevingswet en rekening houdend met onze eigen provinciale participatieaanpak.

In maart en april voeren we de eerste gesprekken met medeoverheden en de betrokken sectoren en belanghebbenden rond de Veluwe en in Winterswijk. Doel voor die eerste gesprekken is om daarna verder te kunnen met maximale duidelijkheid. Met een exacte uitwerking van de doelstellingen en duidelijkheid over de processtappen die volgen. Uiterlijk halverwege mei zijn de kaders nader uitgewerkt zodat de stappen daarna puur nog over de praktische invulling gaan en niet over de doelstellingen.

Datum

5 maart 2025

Zaaknummer

2025-002555

Blad

5 van 5

9 Vervolg

De komende maanden werken we de exacte invulling van de zonering uit, in nauw contact met de betrokken gemeenten en waterschappen. We stemmen ook af met andere provincies en ministeries. We betrekken ondernemers, inwoners en betrokkenen in en om de betreffende zones om tot een praktische invulling te komen van de normen en de flankerende maatregelen, zodat zij ook echt aan de strengere uitstooteisen kunnen voldoen.

We informeren uw Staten regelmatig om u op de hoogte te houden van de vorderingen en zicht te geven op het participatieproces.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

Henri Lenferink

- Commissaris van de Koning

Johan Osinga

- Secretaris

Bijlage:

- 1 Uitwerking zonering stikstof